

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.

przeciwko (...)A. K. (1), A. K. (2), (...) Spółce Jawnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 10 grudnia 2013 r. sygn. akt IX GC 319/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu brzmienie:

„ I zasądza od strony pozwanej (...)A. K. (1), A. K. (2), (...) Spółki Jawnej w W. na rzecz strony powodowej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. kwotę 62901,10zł (sześćdziesiąt dwa tysiące dziewięćset jeden złotych 10/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 października 2011r. do dnia zapłaty;

II oddala powództwo w pozostałej części;

III zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 2554,87zł (dwa tysiące pięćset pięćdziesiąt cztery złote 87/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.”,

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 2269,35zł (dwa tysiące dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych 35/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. w Ż. domagała się zasądzenia od (...) (...) spółki jawnej w W. reszty wynagrodzenia w kwocie 112851,89zł za dostawę urządzenia – żurawia, stanowiącego przedmiot świadczenia z umowy zawartej w dniu 14 lutego 2011r.

Strona pozwana wnosila o oddalenie powództwa powołując się na zarzut potrącenia kary umownej za zwłokę w wykonaniu zobowiązania, jaka jej zdaniem trwała od 10 kwietnia 2011 r. do dnia odebrania dzieła, czyli do 10 października 2011 r.

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2013r. sygn. akt IX GC.319/12 Sąd Okręgowy-Sąd Gospodarczy w Krakowie uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Sąd Okręgowy ustalił, że:

W dniu 14 lutego 2011 r. strona pozwana, który trudni się naprawami urządzeń na słupach elektrycznych, zamówiła u strony powodowej wykonanie żurawia przystosowanego do wykonywania robót na wysokościach. Urządzenie miało zostać zamontowane na podwoziu firmy (...) dostarczonym przez przedsiębiorcę J. S. (1). Podzespoły oraz zespoły potrzebne do wykonania dźwigu i wyszczególnione w umowie zobowiązała się dostarczyć spółka (...) bezpośrednio do przedsiębiorcy J. S. (1), w celu wykonania przez niego montażu. Strona powodowa zobowiązała się oddać zamawiającemu urządzenie w stanie umożliwiającym jego eksploatację wraz z certyfikatami warunkującymi pozytywne odbiory techniczne, za co przyjęła odpowiedzialność na zasadzie rękojmi nazwanej przez strony gwarancją. Termin spełnienia świadczenia nie został uzgodniony, a jako jedyną uzgodniono datę 10 kwietnia 2011 r. w jakiej miało nastąpić przekazanie przez O. J. S. (1) części do wykonania żurawia. Za niewywiązanie się z tego obowiązku w wymienionym terminie zastrzeżono karę w wysokości 0,5% wartości umowy za każdy dzień opóźnienia. Oświadczenia stron odpowiadają naturze umowy o dzieło (art. 627 kc), w której nie ustalono terminu spełnienia świadczenia. W takiej sytuacji wykonawca był zobowiązany do oddania zamawiającemu urządzenia niezwłocznie po wezwaniu (art. 455 kc). Wierzyciel wezwał O. do wykonania zobowiązania w piśmie z dnia 26 lipca 2011 r.

Osiągnięcie uzgodnionego w kontrakcie rezultatu wymagało nie tylko zmontowania dźwigu, (...) spółka (...) miała wykonać siłami pomocnika w rozumieniu art. 474 k.c., ale również nabycia u producentów potrzebnych części oraz załatwienia spraw związanych z uzyskaniem wymaganych certyfikatów. Strona powodowa wskutek braku należytej staranności nie dostarczyła w odpowiednim czasie elementów do zabudowy, ani też w odpowiednim czasie nie uzyskała potrzebnej dokumentacji, wskutek czego zamiast w miesiącu maju, w jakim było możliwe oddanie dzieła, urządzenie odebrano w październiku 2011 r. Odwołując się do przepisów art. 353 k.c., art. 476 k.c, i art. 484 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że postanowienie umowne w jakim przewidziano odszkodowanie za nieprzekazanie przedsiębiorcy J. S. (1) (pomocnikowi O.) potrzebnych mu do wykonania dzieła materiałów jest sprzeczne z art. 484 k.c., gdyż obowiązek nie dotyczy ani świadczenia strony powodowej, ani stosunku prawnego wiążącego go z pozwaną spółką. Wobec bezskuteczności potrącenia powództwo na podstawie art. 627 k.c. było zasadne. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach Sąd powołał art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana zarzucając:

- naruszenie art. 65 k.c. poprzez zastosowanie tego przepisu , podczas gdy treść łączącej strony umowy nie budziła wątpliwości,
- art. 627 k.c. poprzez jego zastosowanie,
- art. 474k.c. poprzez jego zastosowanie i art. 484 k.c. poprzez jego niezastosowanie, mimo, że strony przewidziały kary umowne za nieterminową realizację przez powodową spółkę .

Strona pozwana zarzuciła także błąd w ustaleniu, że strony łączyła umowa o dzieło mimo, że strony łączyła umowa dostawy z zastrzeżeniem kar umownych i błąd w ustaleniu, że strona powodowa miała zamontować żuraw a nie dostarczyć go a także zarzuciła naruszenie :

- art. art. 227k.p.c., 229 k.p.c. , 233§1 k.p.c. i art. 316 k.p.c. , poprzez:

a) pominięcie zgodnych oświadczeń stron co do treści łączącej umowy o dzieło, w tym pominięcie §1 określającego , że przedmiotem zobowiązania jest dostarczenie kompletnego żurawia a umowa była umowa o dzieło,

b) pominięcie przyznania przez stronę powodową jej opóźnienia w realizacji umowy z dnia 14 lutego 2011r. , w szczególności zgodnego ustalenia miejsca spełnienia świadczenia i kar umownych,

c) pominięcie wynikających z zeznań świadków J. S. (1) i J. N. (1) oraz przesłuchania stron okoliczności zakupu podwozia M. przez stronę pozwaną od firmy (...) i braku stosunku prawnego pomiędzy stroną powodową a J. S. (1), którego firma była tylko miejscem spełnienia świadczenia,

d) ustalenie , że J. S. (1) był pomocnikiem strony powodowej w rozumieniu art. 474k.c.,

d) pominięcie, że kara umowna miała stanowić odszkodowanie za wymierne szkody wynikające z niedostarczenia żurawia w terminie,

- art. 321§1 k.p.c. i art. 187 k.p.c. poprzez wyrokowanie , który nie był objęty żądaniem pozwu,

- art. 328§1 k.c. poprzez niewyjaśnienie na jakiej podstawie przyjęto, że strony łączyła umowa o dzieło, że J. S. (1) był pomocnikiem przy montażu , że zapisy dotyczące kar umownych nie dotyczą stron i że termin dostarczenia żurawia nie był określony,

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny na podstawie dowodów przeprowadzonych przez Sąd pierwszej instancji ustalił, że strony łączyła umowa dostawy żurawia hydraulicznego a nie umowa o dzieło. J. S. (1) miał wprawdzie zamontować żurawia na samochodzie lecz nie był on pomocnikiem strony powodowej. Elementy składowe żurawia produkują poddostawcy włoscy. Powód wyposaża jednak żurawia w układ sterowania co jest elementem modyfikującym i pozwala uznać stronę powodową za wytwórcę żurawia. Treść umowy z dnia 14 lutego 2011r. k- 7 jest jasna. Żuraw miał być dostarczony do firmy (...) w M. w stanie rozłożonym ze wszystkimi elementami niezbędnymi do montażu i funkcjonowania więc z zamontowanym sterowaniem. Obowiązkiem strony powodowej było dostarczenie do dnia 10 kwietnia 2014r. żurawia częściami co wypełnia treść art. 605 k.c. Nawet jednak przyjęcie , że strony łączyła umowa sprzedaży żurawia nie zmienia oceny możliwości zastrzeżenia kary umownej na wypadek niedostarczenia przedmiotu sprzedaży do miejsca przeznaczenia. Elementem dostawy było także dostarczenie odpowiedniej podpory i sterowania radiowego.

/dowód: dokument – umowa na dostawę z 14 lutego 2011r.k-6-9 , opis techniczny k-61 zeznania świadków J. S., M. L., W. Ż., J. N., M. P., M. R., zeznania stron, opinia biegłego L. K. /

Treść umowy potwierdzają zeznania stron. Jedyna różnica wynikająca z treści zeznań to sposób wykonania obowiązku umownego. Spór sprowadzał się do zagadnienia kogo obciążał obowiązek wystawienia certyfikatu warunkującego uzyskanie zezwolenia na użytkowanie. Strona powodowa uznawała bowiem, że strona pozwana zapewni sobie we własnym zakresie odbiór i osoba montująca będzie dysponowała odpowiednimi uprawnieniami i wystawi certyfikat. Strona pozwana zaś uznawała, że to powód winien dostarczyć kompletne urządzenie i wydać certyfikat a J. S. (1) na podstawie innego stosunku prawnego zamontować żurawia na samochodzie i wydać tylko certyfikat odnoszący się do samochodu a nie zmontowanego żurawia. Tu trzeba zwrócić uwagę , że treść zeznań obu stron wskazuje, że zastrzeżenie kary umownej powiązane z obowiązkiem dostarczenia przedmiotu umowy do siedziby firmy (...). Zarówno elementy żurawia, jak i złożony żuraw a także samochód z zamontowanym żurawiem to urządzenia

wymagające osobnych certyfikatów. Z punktu widzenia prawa cywilnego żuraw to rzecz złożona. Sam żuraw po złożeniu i zamontowaniu może stanowić przynależność pojazdu samochodowego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego treść zapisu z §4 umowy wskazuje, że karę umowną zastrzeżono na wypadek niewykonania obowiązku dostawy. Obowiązkiem tym było dostarczenie do dnia 10 kwietnia 2014r. kompletnego żurawia z elementami dodatkowymi. Żuraw hydrauliczny może być złożony i zamontowany na samochód lecz także może być przeniesiony na inne urządzenie i fakt połączenia go z samochodem nie miał znaczenia dla realizacji obowiązku dostawy, co najwyżej dla obowiązku współdziałania strony powodowej przy uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie (§1 umowy) czy też dla obowiązku odbioru technicznego zamontowanego urządzenia (§2 pkt 4 i5). Fakt zespolenia żurawia z samochodem nie uniemożliwia odłączenia i połączenia z innym podwoziem bez zmiany istotnych właściwości żurawia i jego elementów sterujących oraz właściwości samochodu M.. Póki jednak strona powodowa nie zrealizowała dostawy w całości ze wszystkimi elementami niezbędnymi do montażu i funkcjonowania wymienionymi w §1 umowy, J. S. (1) nie mógł przystąpić do realizacji własnego obowiązku montażu wynikającego z odrębnej umowy łączącej go ze stroną pozwaną. Słusznie strona pozwana zarzucała, że nie był on pomocnikiem strony powodowej. Prezes strony powodowej w zeznaniach przyznawał, że montażu żurawia mógł dokonać każdy mechanik nawet nie dysponujący uprawnieniami do wystawienia certyfikatu. Niezależnie więc od kwestii kto miał wystawić certyfikat strona powodowa miała obowiązek dostarczyć kompletne urządzenie w stanie rozłożonym do dnia 10 kwietnia 2011r. do firmy zabudowującej. Nie można przyjąć (co podnosiła strona powodowa), że dostawa została wykonana tylko z niewielkim (czterodniowym) opóźnieniem. Brak belki (podpory) i brak elektroniki (umożliwiającej funkcjonowanie całości) nie stanowił kompletności dostawy. Częściowa dostawa nie miała znaczenia dla strony pozwanej. Bez wszystkich elementów nie było możliwe złożenie żurawia i zamontowanie na pojeździe a tym samym nie było możliwe zweryfikowanie funkcjonowania urządzenia z elementami sterującymi a konsekwencji nie było możliwe sprawdzenie żurawia a tym samym nie była możliwa ocena ewentualnych wad, stąd strona pozwana miała podstawy do naliczenia kary umownej zgodnie z §4 umowy. Treść zeznań świadków wskazuje, że właściwą belkę dostarczono w maju 2011r., zaś elektronikę przedstawiciel strony powodowej domontowywał do elementów w końcu czerwca 2011r. (zeznania J. S. (1) k-381 , zeznania M. R. (2) k- 7/2 akt I Cps 40/12). Można więc przyjąć, że najpóźniej dostawa została zrealizowana do dnia 1 lipca 2011r, co oznacza 81 dni opóźnienia. Potrącenie dotyczyło kwoty (...),98zł liczonych za okres 183zł dni opóźnienia dostawy k-16, podczas gdy prawidłowo winno dotyczyć kwoty 49950,88zł (123335,50 zł x 81 x 0,5%). To oznacza, że strona pozwana winna zapłacić stronie powodowej kwotę 62901,10zł (112851,98zł – 49950,88zł). Nie było prawidłowe oświadczenie strony powodowej dotyczące potrącenia za opóźnienie w dostawie k-16 za okres do października 2011r., skoro w sierpniu 2011r żuraw był już zamontowany na samochodzie k-80. Brak certyfikatów nie był przeszkodą do odbioru i sprawdzenia przedmiotu umowy. Brak odpowiednich certyfikatów był natomiast przeszkodą do uzyskania zezwolenia na użytkowanie co jednak nie łączy się z obowiązkiem dostawy żurawia do firmy zabudowującej wskazanego w §4 umowy lecz z czynnościami związanymi z dostarczeniem dokumentacji i współdziałania przy uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie (§1 umowy). Zaniechania powoda mogły mieć znaczenie dla należytego wykonania umowy lecz nie mogły wpływać na realizację obowiązku dostawy celem zabudowy na pojeździe. Zaniechanie to nie mogło łączyć się więc z terminem 10 kwietnia 2011r., który dotyczył samej dostawy. Dostawa miała nastąpić do firmy zabudowującej z elementami niezbędnymi do montażu natomiast ewentualny odbiór dozoru technicznego mógł dotyczyć urządzenia już zamontowanego na pojeździe, bo zarówno żuraw zamontowany na środku transportu jak i samochód z zamontowanym żurawiem z koszem stanowią maszynę oddawaną do użytkowania określoną w § 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz. U. 2008r. Nr 199 poz. 1228). Certyfikaty nie miały więc znaczenia dla samej zabudowy czy funkcjonowania lecz dla możliwości użytkowania, co jednak nie może być łączone z datą dostawy 10 kwietnia 2011r. Potrącenie dotyczyło naliczonej kary za opóźnienie w dostawie k-16, stąd zaniechanie dostarczenia certyfikatów jako nienależyte wykonanie innych obowiązków umownych nie mogło być objęte tym potrąceniem. Powyższe czyniło tylko częściowo zasadnym powództwo wobec częściowego umorzenia zobowiązania na podstawie art. 498§1 i2 k.c. w zw. z art. 483§1k.c. Wobec powyższego w częściowym uwzględnieniu apelacji Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386§1 k.p.c. Dalej idącą apelację oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. W konsekwencji na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. 2013r. poz. 461) stosunkowo rozdzielono koszty procesu przyjmując ,

że strona powodowa wygrała proces w 55%. Powód powinien ponieść koszty w kwocie 6705,13zł (45% z łącznych kosztów procesu 14900,30zł). Powód faktycznie poniósł koszty w kwocie 9260zł co oznacza, że strona pozwana winna zwrócić kwotę 2554,87zł. Analogiczne zasady dotyczyły rozliczenia kosztów postępowania apelacyjnego (art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c.). Strona powodowa winna więc zwrócić stronie pozwanej kwotę 2269,35zł stanowiącą różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi przez pozwaną kosztami postępowania apelacyjnego tj. 8343zł a kwotą 6073,65zł stanowiącą 55% z kosztów łącznie poniesionych przez strony w postępowaniu apelacyjnym tj. 11043zł. Wskazana pierwotnie w wyroku kwota 5063,35zł była wynikiem omyłki rachunkowej co wymagało sprostowania w oparciu o art. 350§1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c.